

TEMEL TASARIMDA PROJE ÇALIŞMALARI İLE 'HAREKET VE YÖN'

'MOVEMENT AND DIRECTION' WITH PROJECT STUDIES IN DESIGN BASICS

Yard.Doç.Gonca ERİM*

ÖZET

Temel Tasarım dersi, üniversite birinci sınıf öğrencilerine sanatın elemanları ve ilkeleri ile ilgili teorik bilgileri içeren, aynı konularda iki ve üç boyutlu uygulamaların yapıldığı bir derstir. Öğrencilerin, konularla ilgili sanat kavramlarını ve çalışmalarını ile birlikte sanatçıları tanımalarına yardımcı olunarak, çevreyi duyarlı biçimde gözlemlenmeleri, ayırt etme ve yargulamayı öğrenmelerini, görsel ifade güçlerinin artırılmasını amaçlar. Ders içerisinde yeni problem ve yeni malzemelerle uğraşarak yaratıcı şekillendirme imkanları yaratılmıştır.

Bu çalışma bir araştırma makalesidir. Araştırmada, 2004-2005 eğitim-öğretim yılı üniversitesi birinci sınıf öğrencilerinin temel tasarım dersi kapsamında yapmış oldukları proje çalışmaları ile ilgili anket ve sonuçları yer almaktadır. Araştırmaya toplam 74 öğrenci katılmıştır. Anket 2007-2008 eğitim-öğretim yılında 68 öğrenciye tekrarlanmıştır.

Proje kapsamında, temel sanat ilkelerinden hareket ve yön, elemanlarından form ve biçim konuları, farklı spor dallarından yola çıkarak, farklı malzemelerle illüstratif biçimde tanımlayabilme ve bu çalışmadan üç boyutlu formlar yaratarak 'hareket ve yön'ün ifadesi sağlanmıştır. Çalışmalar daha sonra bölüm binasının içinde sergilenmiş ve sergi sonunda temel tasarım dersi ve proje ile ilgili anket uygulanmıştır.

Araştırmanın amacı, farklı tekniklerin bir arada kullanıldığı proje çalışması ve sergileme ile öğrencilerin hareket ve yön kavramlarını öğrenme amaçlı güdülenmelerine katkılarını ölçmektir.

Anahtar Sözcükler: Temel Tasarım, Hareket, Yön, Form

* Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı 152 Evler Yıldırım/BURSA
E-mail: goncae@uludag.edu.tr Faks: 0 224 360 70 46

ABSTRACT

Basic Design course for first year students is a course which includes theoretical information about the elements and principles of art and also practical sessions in two and three dimensional levels. This course aims to help students to observe the environment in a sensible way, learn how to differentiate and judge and increase their visual expressivity by means of introducing certain art concepts, art work and artists. During the course they are expected to create forms by using new materials and working on new problems.

This study is an research article. The research consists of the answers of the questionnaires done by students of “basic design” course during the academic year 2004-2005. A total of 74 students attended to the research and it has been repeated for the 2007-08 academic year with a total of 68 attendants.

Within the Project, the students are expected to express one of the principles of basic design ‘motion and dimation’ and ‘form’ in elements of basic design, starting from different sports, by defining it using different materias and by creating three ditional forms. Artworks of the students later exhibited at the department buil ding and at the exhibition hall students were asked to fill in the questionnaires provided.

The aim of this research, is to teach the students the will to act by their own to reach valuable knowledge by providing them various techniques to work on a project and encourage them to be a part of an exhibition.

Key Words: *Basic Design, Motion, Dimation, Form*

GİRİŞ

Temel Tasarım dersi ülkemizde üniversitelerin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Mimarlık Fakültelerinin 1. sınıflarında okutulan bir derstir. Bu ders Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi anabilim dalında haftada sekiz saat olmak üzere eğitim-öğretim programı içerisinde yer almaktadır.

Sanat eğitimi, eğitilen kitlede kişilerin yaratma güçlerinin ortaya çıkarılmasını, bilgi ve araştırma ile daha ileriye yönelik atılımları gerektirir. Temel tasarım derslerinde her öğrencinin sahip olduğu kişisel yapısını, algı olanaklarını, kendini ifade gücünü, belleğini, tutku ve bunalmalarını anlamak mümkündür.

“Temel Tasarım derslerinde öğrenciler, malzemeyi kullanmayı, form oluşturmayı, ifadesini kuvvetlendirmeyi, fikir ve bilgisini nasıl ve hangi yollarla geliştirebileceğini, renk bilgisini, bütün temel sanat eleman ve ilkeleriyle kompozisyonlar kurmayı öğrenirler. Tüm bu işlemler sırasında öğrencilerin ifade gücünün artması için görsel dilinin gelişmesi gerekmektedir.” (Erim, 1999) Bu görsel dil görsel düşüncenin meydana gelmesi için olduğu kadar, görsel diyalogun kurulması için de önemlidir.

Ders, öğrencinin çevreyi duyarlı biçimde gözlemlemesini, ayırt etme ve yargılamayı öğrenmesini, görsel ifade gücünün arttırılmasını amaçlar. Tüm disiplinlerin temelinde olan sanatın elemanları; nokta, çizgi, renk, biçim, form, değer (valör), doku, aralık (espas); ve sanatın ilkeleri; denge, ritim, hareket, zıtlık, bütünlük, vurgu, örnek (Motif) gibi görsel sanatların ortak öğelerinin öğrencilere kazandırılması ve üst sınıflara hazırlanmaları hedeflenmiştir. Bu derste, öğrencilerin yeni problem ve yeni malzemelerle uğraşmaları için genelleştirilmiş teknikleri de kendilerinin geliştirmeleri ve elde etmeleri sağlanmaktadır. Öğrenciler eğitim-öğretim yılının ilk yarıyılı ağırlıklı olarak siyah – beyaz, ikinci yarıyılında renkli iki ve üç boyutlu çalışmalar yapmaktadırlar.

Temel sanat elemanları ve ilkeleri ders içerisinde yeri geldikçe öğrencilere bilgisayar ortamında sunum olarak teorik bilgi anlamında verilmekte ve bol örnek gösterilmektedir. Örnekler öğrenci çalışmalarını ve çeşitli sanat biçimlerini içermekle birlikte doğadan ve çevreden örnekler olarak yaşamsal içeriktedir. Her bir sanat elemanı ve ilkesi tek tek irdelenmekte olup aslında hepsi birbiri ile bağlantılıdır. Öğrencilere bunların birer bütünün parçası olduğu ama diğer eleman ve ilkelerin sanat içerisinde yadsınamaz olduğu öğretilmeye çalışılmaktadır. Bu nedenle, sanat eleman ve ilkelerinin bazılarını bir arada sunmak öğrenme kolaylığı sağlamaktadır.

Bu araştırmada temel amaç sanatsal çalışmalarda ‘hareket’ kavramının öğretisini oluşturmaktır. ‘Hareket’ ile birlikte yok sayamayacağımız ‘yön’ kavramı ve sanatsal ifade için ‘form’ ve ‘biçim’ kavramları ele alınmıştır.

Araştırma, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi birinci sınıf öğrencileri ile ders saatleri haricinde çalıştıkları bir proje olarak yürütülmüştür. Bu proje 2004-2005 eğitim-öğretim yılında uygulanmış ve toplam 74 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin çalışmaları Resim – İş Eğitimi binasının iç mekanında sergilenmiş, sergi sonunda öğrencilere temel tasarım dersi, sergi, proje ve özgüveni araştıran anket uygulanmıştır. Anket 2007-2008 eğitim öğretim yılında düşüncelerindeki farklılığı ölçmek amaçlı aynı öğrenci grubundan 68 öğrenciye tekrar uygulanmıştır. Proje çalışmasının sergilenmesi ile öğrencilere özgüven kazandırılmaya çalışılmıştır.

Anket çalışması ile öğrencilerin temel tasarım dersine bakış açıları, verilen öğretilerin doğruluğu ve yeterliliği, proje çalışmasının verimliliği ölçümlenmiştir.

Temel Tasarımda ‘Hareket’, ‘Yön’ ve ‘Ritm’

Hareket varoluşun temel özelliğidir ve enerji ile ortaya çıkan bir durumdur. ‘Hareket’ sözcüğü Türk Dil Kurumu sözlüğünde ‘bir cismin durumunun ve yerinin değişmesi, devinim, aksiyon’ olarak tanımlanmaktadır.

“Dünyamız hareket dünyasıdır ve sürekli değişim içerir. İnsanoğlu bir dakikadan fazla hareketsiz oturamaz veya ayakta duramaz; hatta uyurken bile döner ve pozisyonumuzu değiştiririz. Biz hareket etmeyi durdurabilirsek bile etrafımızdaki dünya değişmeye devam edecektir.” (Lauer, 1990)

Bu değişim hareketin bir göstergesi olup sanatın içerisinde önemli bir unsur oluşturmaktadır. Sanatta hareket görsel ve zihinsel algılamaların sanat nesnesine aktarımı ile gerçekleşmektedir.

“Hareket kavramının sanattaki özel anlam içeriği; fiziğin nesnel dünyasındaki ilişkileri açıklayan tanımını değil, algılamada oluşan bir etki türünü anlatmasıdır. Algısal açıdan hareket (devinin), duyuşsal bilgi girdilerimizde meydana gelen değişimin ardışıklığını ifade etmektedir. Bu bakımdan fizik dünyanın bir temel niteliği olarak sözünü ettiğimiz göreceli bir değerlendirmeyi anlatır ve gözlemlerimize dayanarak, algı sınırlarımıza bağlı olarak açıklanabilir.” (Seylan, 2005) Çünkü her bireyin farklı bir yaşamı, tecrübesi ve algı gücü vardır.

“Sanatın içindeki birçok hareket bizim geçmişteki deneyim ve anılarımızı anlatmaktadır. Sabit olmayan vücut hareketlerini hemen tanırız. Bu süreç kinetik empati olarak adlandırılır, hareketi kendi vücudumuzda yeniden tasarlamayı hedefleriz.” (Lauer, 1990) Hareket unsurunu içeren bir resme bakarken kaslarımızda aynı hareketi, durağan bir resme bakarken bedenimizde durgunluğu hissederiz. Burada hareket enerjisel bir tepkimedir.

Tasarımda, estetik içeriği olan ‘görsel hareket’ diye adlandırılan, etki ve algılamalar vardır. “Nesne ve varlıkların, fiziksel strüktürlerine göre değişen, doku-form-kontur öğeleri, ışık enerjisine bağlı olarak farklı farklı etki ve titreşimler yaratırlar. Bu dış faktörler: gözün görme yetisi ve zihnin algılama yeteneği, görsel hareketin anlam ve gücünü belirler. Tasarım öğeleri ile elde edilen, bu hareket etkileri tamamen görseldir.” (Atalayer, 1994)

Hareket duygusu resim sanatında durağanlık ile birlikte kullanılarak da ifade edilebilir. Akıl yoluyla bazı şeylerin hareket ettiğini ve bazılarının ise durağan olduğunu anlarız. Deneyimlerimiz bize insanların, hayvanların vb. hareket ettiğini, binaların sabit olduğunu gösterir. Soyut desenler bile zıtlıkların hareketini gösterir. Burada çizgiler hareket algısına yardımcı olur. Yatay çizgiler vücudumuzun yatarken oluşturduğu görüntüyü, köşeli çizgiler ise spor yaparken oluşturduğu eğilme ve bükülme hareketini simgeler.

Üçboyutlu sanatların herhangi birisinde; örneğin heykel mimari gibi; birçok gözlemcinin görsel hazzı çalışmanın etrafında dolaşarak ve çalışmaya farklı açılardan bakarak oluşur.

Hareketin olduğu yerde ‘yön’ vardır. Yön kelime anlamıyla ‘belirli bir noktaya göre olan yer, taraf’ olarak tanımlanır. (Türk Dil Kurumu) Her insanın yön duygusu vardır. Ön, insanın hareket etme doğrultusunu belirler. Arka ise, ön’ün zıttı olup belirsizliklerle doludur. Cisimler ise doğada karmaşık veya düzenli olmak üzere çeşitli doğrultudadırlar.

“Gerek çizgiler, gerekse iki ya da üç boyutlu cisimler konumları ile birtakım yönler gösterirler. Bu yönlerden birbirine paralel olanlarla zıt durumda olanların meydana getirdikleri etkiler başka başkadır. Yönlerin yatay ve dikey konumları arasında birçok ara konum vardır. İki boyutlu resimler gibi üç boyutlu düzenlemelerde de yönler büyük önem taşır. Yan yana gelen binaların yatay ve dikey izdüşüm düzlemi üzerindeki yönleri bir yapıtın kitle tesirinde önemli rol oynarlar. Böylece yatay ve dikey etki yapan bina kitleleri elde edilir. Genellikle yatay yönler edilgen (pasif), düşey yönler etken (aktif) ve eğik yönler hareketli, canlı, dinamik olarak etki

yaparlar.” (Güngör, 1972) Aynı yönde kullanılmış tasarım elemanları ise durağanlık, tek düzelik etkileri yaratır. Bu nedenden dolayı sanat ve tasarımda ‘yön’ kavramı önemlidir.

Hareket beraberinde yön ile birlikte ‘ritm’ de getirir. Doğada, günlük yaşantımızda, müzik ve dansa ritmi görür ve tanırız. Ritm genellikle işitsel bir unsur olarak tanımlanır. Görsel Sanatlar- da ritm renklerin, dokuların, motiflerin, formların, şekillerin tekrarlarından oluşur.

Ritmin sanat yapıtlarında dayandığı temel harekettir ve gözle görülebilir devamlı biçimlerin tekrarı ile elde edilen akıcılık, devamlılık, ölçülü vurguların kullanımı olarak tanımlanır.

Tasarım ilkelerinden biri olan ritm tekrarlara dayanır, tekrar ise görsel birliğin bir elemanı olarak sanatın her alanında vardır ve görülmektedir.

Temel Tasarımda ‘Form’ ve ‘Biçim’

Form kelimesinin karşılığı Türk Dil kurumunda biçim olarak yer almaktadır. Bir çok kay- nakta da form, biçim ve şekil kelimelerinin anlamları birbirine yakın yada aynı içerikte kulla- nılmıştır.

“Kimi kaynaktan ‘şeklin, biçimin başlıca karakteristik tanımlayıcısı’ olduğu, kimi kaynaktan form ve şeklin aynı olduğu parantez içinde verilerek ‘Form (şekil), uzayı yüzeylerle sınırlayan varoluş’, Biçim’in ise ‘canlı varlığa’ karşılık olduğu, kiminde de Biçim yerine Form kavramının kullanılmasına karşı çıkararak ‘Form’un Biçimi ifade etmediği, iki boyutlu düzenlerin eleman- larını ifade ederken Biçim kelimesinin kullanımının uygun olduğu’ belirtilmektedir.” (Seylan, 2005)

Bu kavram kargaşası bireylerde anlam kargaşasına dönüşmektedir. Form’u ‘nesnelerin an- lamları, içerikleri ve işlevlerinin dış görünüşüdür’ diye tanımlamak sanırım yanlış olmaz. Çün- kü, form için gerekli olan nesnedir, nesnel gerçekliktir. “Yani, bir bütünün karakteristik tüm özelliklerini taşıyan genel görünüş form’dur. Fakat, zaman gibi, dış ve iç koşullardaki değişik- likler ve hareket gibi faktörler, her bütünün genel görünüşünü daha değişik bir hale, görünüşe, pozisyona getirebilir. İşte herhangi bir cismin, varlığın bir anlık ‘pozisyonu’, o formun o anlık ‘biçimi’ olur.” (Atalayer, 1994) Bu anlamda biçim form ile yakından ilişkilidir. Hepimizin be- densel bir formu vardır. Zamana veya isteğe bağlı olarak bu formda değişiklik yapabiliriz. Fakat, günlük yaşamımızın içerisinde otururuz, yatarız, yürürüz, koşarız yani sürekli hareket halin- deyiz. Hareket halindeki anlık görüntülerimiz bizim biçimimizi oluşturur. Oturan biçimde bir form, yatan biçimde bir form gibi örnekler çoğaltılabilir.

Temel Tasarım derslerinde form ve biçim kavramlarını öğretmek yukarıda tanımladığımız kadar kolay olmamaktadır. Öğrencilerin daha önceki öğrenmiş oldukları ve günlük hayatta kul- landıkları dil algılamalarını etkilemektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı temel tasarım ilkele- rinden ‘hareket’ ve ‘yön’ konuları ile birlikte temel tasarım elemanlarından ‘form’ ve ‘şekil’ ele alınmıştır.

Problem

Üniversite birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilere Temel tasarım dersi kapsamında 'hareket' ve 'yön' kavramlarını sanatsal anlatım dilinde nasıl kavratırabiliriz?

Alt Problemler

Temel tasarım dersinde 'hareket ve 'yön' kavramlarını öğretirken hangi sanat formlarını kullanmalıyız?

Öğrencilerde özgüveni nasıl sağlayabiliriz?

Amaç

Bu araştırmanın amacı, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim –İş Eğitimi Anabilim Dalında okuyan birinci sınıf öğrencilerinin Temel Tasarım dersi içeriğinde yer alan 'hareket' kavramının öğretilmesi, yapılan proje çalışması ve sergi ile öğrencilerde özgüveni oluşturmaktır.

Önem

Bu araştırma öğrencide öğrenme ve özgüven oluşturma açısından önemlidir.

Araştırmadan elde edilecek veriler ile Temel Tasarım dersinin öğretim yöntemlerinin irdelenmesi, daha sonraki yıllar için düşünme, tartışma ve yeni araştırmalara yönelmeye araştırmacıların dikkatini çekmesi düşünülmektedir.

Varsayımlar

Araştırmaya katılan öğrenci grubunun anket formundaki soruları içtenlikle cevap verdikleri, kaynaklardan alınan bilgilerin gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Araştırma, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim – İş Eğitimi Anabilim Dalı birinci sınıfta okuyan 74 öğrenci ile, toplanan bilgiler uygulanan anketlerdeki sorular ve maddelere verilen cevaplarla, araştırmadan elde edilen bulgular 2004-2005 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında 74 öğrenciye ve 2007-2008 eğitim- öğretim yılında aynı öğrenci grubundan 68 öğrenciye yapılan aynı anket sonuçları ile sınırlıdır.

Yöntem

Araştırma Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi birinci sınıf öğrencileri ile ders saatleri haricinde çalıştıkları bir proje olarak yürütülmüştür. Bu proje 2004-2005 eğitim-öğretim yılında uygulanmış ve toplam 74 öğrenci katılmıştır. Kız –erkek ayrımı yapılmamıştır. Proje konusu olarak her öğrenciye farklı spor dalları verilmiştir. Öğrenciler kendilerine verilmiş olan spor dallarında insan figürünü araştırmış ve bu araştırmalarından yola çıkarak 'hareket'i temsil eden kesitleri 20x70 cm ölçülerinde illüstratif biçimde karakalem, guaj boya ve kolaj teknikleri ile çalışmışlardır. Her bir öğrenci üç illüstratif çalışma üretti ve 100x 70 cm ölçülerinde kalın kraft

kağıtlara dikey olarak paspartulamıştır. Daha sonra kendi spor dalları araştırmalarından yola çıkarak 'hareket' kavramını soyut bir anlatımla yine serbest malzemelerle yorumlamıştır.

Bu araştırmada veri toplamak için anket uygulanmıştır.

Bu anketlerden birincisi U.Ü. Eğitim Fakültesi Resim –İş Eğitimi Anabilim Dalı 2004-2005 eğitim – öğretim yılında birinci sınıfta okuyan 74 öğrencinin çalışmalarını sonunda yapılan, temel tasarım dersi, sergi, proje ve özgüveni test eden 24 önerme içeren bir ankettir. Anket 2007-2008 eğitim öğretim yılında düşüncelerindeki farklılığı ölçmek amaçlı 68 öğrenciye tekrar uygulanmıştır.

Süreç içerisinde öğrencilere hareket, yön, form ve biçimin anlamları yaşamımızdaki önemi, sanat eserlerinde kullanımları gibi konular öğrenciye teorik, tartışmalı ve soru cevap yöntemiyle anlatılmıştır. Bu anlatımlar görsellerle desteklenmiştir.

Anketler üçlü likert ölçeğine göre hazırlanmıştır. Öğrenciler anketteki önermelere 'evet', 'fikrim yok', 'hayır' seçeneklerinden kendi görüşlerine uygun olanı işaretlemişlerdir. Araştırmadan elde edilen veriler frekans ve yüzdeler kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırmam sırasında diğer temel tasarım dersi öğretim elemanları; Aysun Yürekten ve Engin Korkmaz öğrencilere rehberlik etmişler ve sergileme düzenine yardımcı olmuşlardır.

Bulgular ve Yorum

Bu araştırmada öğrencilere seçkisiz olarak spor dalları verilmiş, bu spor dallarını çeşitli kaynaklardan araştırmaları, biçimlerin fotoğraflarını bulmaları sağlanmıştır.

Öğrenciler, 'hareket' ve 'yön' kavramının insanlar üzerindeki etkisini kendi benliklerinde estetik duyarlılıklarıyla yaşamış, bu yaşadıklarını herkesin görmesi, yaşaması ve özgüvenlerinin geliştirilmesi amaçlı çalışmalarını sergilemek için yüreklendirilmiştir. Öğrenciler kendilerine verilmiş olan spor dallarında insan figürünü araştırmış ve bu araştırmalarından yola çıkarak 'hareket'i temsil eden kesitleri 20x70 cm ölçülerinde illüstratif biçimde karakalem, guaj boya ve kolaj teknikleri ile çalışmışlardır. Her bir öğrenci üç illüstratif çalışma üretti ve 100x 70 cm ölçülerinde kalın kraft kağıtlara dikey olarak paspartulamıştır. Daha sonra kendi spor dalları araştırmalarından yola çıkarak 'hareket' kavramını soyut bir anlatımla yine serbest malzemelerle yorumlamıştır.

'Hareket' ve 'yön' kavramlarını üç boyutlu çalışmalarında soyut olarak betimlemek için 'form' ve 'biçim'i araç olarak kullanmıştır. Üç boyutlu tasarımlar oluştururken teknik serbest olup alışıp, kağıt hamuru, karton, kil vb. malzemeler kullanılmıştır.

Bu araştırmaya ve sergiye katılan 74 öğrencinin tamamına temel tasarım dersi, sergi ve özgüvenlerini test edebilecek önermelerin yer aldığı 24 maddelik bir anket uygulanmıştır. Aynı anket öğrencilerin son senelerinde (2007-2008) tekrarlanmıştır.

Anketlerin sonuçları aşağıda Tablo I ve Tablo II de gösterilmiştir.

1. SINIF ANKET FREKANS TABLOSU								
ÖNERMELER	EVET		F.YOK		HAYIR		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Birinci sınıfta en zevkli ders temel tasarımdı	25	34	28	38	21	28	74	100
Her çalışmadan önce gerekli bilgiler yeterince verildi	39	53	24	32	11	15	74	100
Sorduğum sorulara tatmin edici yanıtlar aldım	40	55	22	30	11	15	73	100
Temel tasarım dersini veren öğretim elemanlarının bu derse yönelik eğitimsel yaklaşımlarının yeterli olduğu düşüncesindeyim	51	70	12	16	10	14	73	100
Temel tasarım ilke ve elemanlarını yeterince öğrendim	48	66	19	26	6	8	73	100
Temel tasarım ilke ve elemanları ile ilgili çalışmalarını kolaylıkla yaptım	30	41	30	41	14	18	74	100
Temel tasarım ilke ve elemanlarını öğrenmiş olmamın üst sınıflardaki atölye çalışmalarında bana yardımcı olacağına inanıyorum	57	77	8	11	9	12	74	100
Almış olduğum çalışma disiplini ve motivasyonun üst sınıflardaki atölye çalışmalarında bana yardımcı olacağına inanıyorum	56	76	7	9	11	15	74	100
Temel tasarım dersi kapsamında yaptığımız 'hareket' konulu çalışma ve sergi bizim için iyi bir örnek oldu	46	64	9	12	17	24	72	100
Temel tasarım dersinin en zevkli kısmı siyah -beyaz tasarımlardı	27	37	25	34	21	29	73	100
Temel tasarım dersinin en zevkli kısmı renkli tasarımlardı	46	62	17	23	11	15	74	100
Temel tasarım dersinin en zevkli kısmı sergi çalışmalarındı	35	48	19	26	19	26	73	100
Yaptığımız çalışmaların sergilenmesi fikri ürkütücüydü	38	52	11	15	24	33	73	100
Çalışmaların sergilenerek olması beni motive etti	33	45	22	30	18	25	73	100
Sergiye yeterince hazırlandığımı düşünüyorum	20	27	22	30	31	43	73	100
Temel Tasarım sergisi benim katıldığım ilk sergiydi	24	33	11	15	38	52	73	100
Sergi sırasında çok heyecanlandım	16	22	17	23	41	55	74	100
Çalışmalarımı yaparken zamanı iyi değerlendirdiğimi düşünüyorum	25	34	24	32	25	34	74	100
Üst sınıflara geçtiğimde birçok sergiye gönüllü katılmak için çalışırım	37	50	18	25	18	25	73	100
Çalışmalarım sonucunda 'hareket', 'yön', 'form', 'biçim' kavramlarını rahatlıkla tanımlayabiliyorum	43	58	22	30	9	12	74	100
Üst sınıflara geçince yapmış olduğum çalışmalarını beğenmeyeceğimi düşünüyorum	48	66	14	19	11	15	73	100

Temel tasarım dersinin yararlı olduğuna inanıyorum	56	77	9	12	8	11	73	100
Ders içerisinde yaptığımız bu çalışmanın ve serginin yararlı olduğuna inanıyorum	42	58	18	25	12	17	72	100
Buna benzer etkinliklerin ve serginin her yıl yapılması gerektiğine inanıyorum	45	61	13	17	16	22	74	100

Tablo II

4. SINIF ANKET FREKANS TABLOSU								
ÖNERMELER	EVET		F.YOK		HAYIR		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Birinci sınıfta en zevkli ders temel tasarımıdır	36	53	4	6	28	41	68	100
Her çalışmadan önce gerekli bilgiler yeterince verildi	63	93	3	4	2	3	68	100
Sorduğum sorulara tatmin edici yanıtlar aldım	52	76	8	12	8	12	68	100
Temel tasarım dersini veren öğretim elemanlarının bu derse yönelik eğitimsel yaklaşımlarının yeterli olduğu düşüncesindeyim	54	79	10	15	4	6	68	100
Temel tasarım ilke ve elemanlarını yeterince öğrendim	61	90	2	3	5	7	68	100
Temel tasarım ilke ve elemanları ile ilgili çalışmaları kolaylıkla yaptım	38	56	4	6	26	38	68	100
Temel tasarım ilke ve elemanlarını öğrenmiş olmamın üst sınıflardaki atölye çalışmalarında bana yardımcı olacağına inanıyorum	62	91	4	6	2	3	68	100
Almış olduğum çalışma disiplini ve motivasyonun üst sınıflardaki atölye çalışmalarında bana yardımcı olacağına inanıyorum	59	87	5	7	4	6	68	100
Temel tasarım dersi kapsamında yaptığımız 'hareket' konulu çalışma ve sergi bizim için iyi bir örnek oldu	41	60	15	22	12	18	68	100
Temel tasarım dersinin en zevkli kısmı siyah -beyaz tasarımlardır	28	41	10	15	30	44	68	100
Temel tasarım dersinin en zevkli kısmı renkli tasarımlardır	44	65	3	4	21	31	68	100
Temel tasarım dersinin en zevkli kısmı sergi çalışmalarınıdır	28	41	7	10	33	49	68	100
Yaptığımız çalışmaların sergilenmesi fikri ürktüçüydü	32	47	6	9	30	44	68	100
Çalışmaların sergilenerek olması beni motive etti	39	57	8	12	21	31	68	100
Sergiye yeterince hazırlandığımı düşünüyorum	22	32	10	15	36	53	68	100
Temel Tasarım sergisi benim katıldığım ilk sergiydi	29	43	0	0	39	57	68	100

Sergi sırasında çok heyecanlandım	15	22	1	1	52	77	68	100
Çalışmalarımı yaparken zamanı iyi değerlendirdiğimi düşünüyorum	21	31	9	14	37	55	67	100
Üst sınıflara geçtiğimde birçok sergiye gönüllü katılmak için çalışırım	37	54	8	12	23	34	68	100
Çalışmalarım sonucunda 'hareket', 'yön', 'form', 'biçim' kavramlarını rahatlıkla tanımlayabiliyorum	42	63	14	21	11	16	67	100
Üst sınıflara geçince yapmış olduğum çalışmalarını beğenmeyeceğimi düşünüyorum	61	90	4	6	3	4	68	100
Temel tasarım dersinin yararlı olduğuna inanıyorum	65	96	3	4	0	0	68	100
Ders içerisinde yaptığımız bu çalışmanın ve serginin yararlı olduğuna inanıyorum	44	65	11	16	13	19	68	100
Buna benzer etkinliklerin ve serginin her yıl yapılması gerektiğine inanıyorum	47	71	12	18	7	11	66	100

Anket sonuçları incelendiğinde 'Birinci sınıfta en zevkli ders temel tasarımdı' önermesine birinci sınıfta 74 öğrencinin tamamı cevap vermiş, %34'ü evet, %38'i fikrim yok, %28'i hayır cevabını vermiştir. Aynı önermeyi son sınıfta 68 öğrencinin tamamı cevaplamış, %53 evet, %6 fikrim yok, %41'i hayır işaretlemiştir. Bu önermede üniversite birinci sınıf öğrencilerin %38'lik oranla fikrinin olmaması öğrencilerin diğer derslerle kıyaslama konusundaki yetersizliklerini ifade etmekte, son sınıfta aynı öğrencilerin fikrim yok seçeneğinin daha az işaretlemiş olması bu yargıyı desteklemektedir. Bu anlamda, öğrenciler son sınıfa geldiğinde ders hakkındaki yargılarının olumlu yönde geliştiği sonuçların elde edilmiş olması ve her iki senede de evet seçeneğinin hayır seçeneğine göre daha fazla işaretlenmesi temel tasarım dersi için olumlu bir sonuçtur.

'Her çalışmadan önce gerekli bilgiler yeterince verildi' önermesine birinci sınıfta 74 öğrenci görüş bildirmiş, %53 evet, %32 fikrim yok, %15 hayır seçenekleri işaretlenmiştir. Son sınıf öğrencilerinin tamamı bu önermeyi cevaplamış ve %93 evet, %4 fikrim yok, %3 hayır yanıtı verilmiştir. Bu önermede evet cevabının çokluğu ve birinci sınıftaki görüşleri ile son sınıftaki görüşlerindeki olumlu farklılık öğretim sürecinin doğruluğunu kanıtlamaktadır.

'Sorduğum sorulara tatmin edici yanıtlar aldım' önermesine birinci sınıfta 73 öğrenci cevap vermiş, %55 evet, %30 fikrim yok, %15 hayır olarak işaretlemiştir. Son sınıfa geldiklerinde öğrencilerin tamamı önermeyi yanıtlamış %76'sı evet, %12'si fikrim yok, %12'si hayır cevabını vermiştir. Bu önermede öğrenciler seneler geçtikçe diğer derslerle kıyaslama olanağı bulduğu için cevaplarındaki olumluluk derecesi artmıştır. Her iki sonuca göre öğrencilerin büyük bir kısmının öğretim elemanları tarafından yeterince sözlü bilgilendirildiğini düşünmektedir.

'Temel Tasarım dersini veren öğretim elemanlarının bu derse yönelik eğitimsel yaklaşımlarının yeterli olduğu düşüncesindeyim' önermesine birinci sınıfta 73 öğrenci görüş bildirmiş, %70 evet, %16 fikrim yok, %14 hayır seçeneğini işaretlemiştir. Son sınıf öğrencilerinin tamamı bu önermeye cevap vermiş, %79'u evet, %15'i fikrim yok, %6'sı hayır cevabını vermiştir. Bu

önermeden elde edilen sonucun önceki iki önermelerin sonuçları ile benzer olması, öğrencilerin bu dersteki çalışmaların tümünü yaparken öğretim elemanı eğitim-öğretim yaklaşımlarının doğruluğunu kanıtlamaktadır.

‘Temel tasarım ilke ve elemanlarını yeterince öğrendim’ önermesine birinci sınıfta 73 öğrenci yanıtlamış, %66 evet, %26 fikrim yok, %8 hayır cevabını vermiştir. Son sınıfta öğrencilerin tamamı önermeye cevap vermiş, %90 evet, %3 fikrim yok, %7 hayır seçenekleri işaretlenmiştir. Bu önerme de ‘hareket’ temel sanat ilkeleri, ‘form’ ve ‘biçim’ temel sanat elemanları arasında yer almaktadır. Önerme bir yıllık bir programın içeriğini sorgulamakta olup öğrencilerin çoğunluğu öğretimi yeterli bulmuştur. Son sınıfa kadar geçen süreçte bu yeterliliği atölye çalışmalarında deneyimleme fırsatı buldukları için ‘evet’ cevabı verenlerin sayısı önemli bir oranda artmıştır.

‘Temel tasarım ilke ve elemanları ile ilgili çalışmaları kolaylıkla yaptım’ önermesine birinci sınıfta ve son sınıfta öğrencilerin tamamı cevap vermiş, birinci sınıfta %41 evet, %41 fikrim yok, %18 hayır cevapları son sınıfta %56 evet, %6 fikrim yok, %38 hayır şeklinde değişmiştir. Bir üst önerme ile birlikte incelendiğinde yeterince öğrendiğini ifade eden öğrencilerin özellikle son sınıfa geldiklerinde hayır seçeneklerindeki olumsuz oranın artmış olduğu gözlenmektedir. Bu önerme kendi içinde incelendiğinde ise, her iki zaman diliminde de evet cevabının diğerlerine oranla fazlalığı öğrencilerin çoğunun çalışmalarını kolaylıkla yaptığının göstergesidir.

‘Temel tasarım ilke ve elemanlarını öğrenmiş olmamın üst sınıflardaki atölye çalışmalarım-
da bana yardımcı olacağına inanıyorum’ önermesine birinci sınıfta ve son sınıfta öğrencilerin tamamı cevap vermiş, birinci sınıfta %77’si evet, %11’i fikrim yok, %12’si hayır, son sınıfa geldiklerinde %91’i evet, %6’sı fikrim yok, %3’ü hayır seçeneklerini işaretlemiştir. Bu önermenin sonucunda birinci sınıfta temel tasarım dersinde öğrenmiş olduklarının üst sınıflardaki atölye çalışmalarına yardımcı olacağı kanısında olan öğrencilerin haklı oldukları son sınıfa geldiklerinde verdikleri cevaplardan ve ‘evet’ yanıtının artmasından anlaşılmaktadır.

‘Almış olduğum çalışma disiplini ve motivasyonun üst sınıflardaki atölye çalışmalarım-
da bana yardımcı olacağına inanıyorum’ önermesine birinci sınıfta ve son sınıfta öğrencilerin tamamı cevap vermiş, birinci sınıfta %76’sı evet, %9’u fikrim yok, %15’i hayır seçeneklerini işaretlemiştir. Son sınıfta öğrenciler aynı önermeye %87 evet, %7 fikrim yok, %6 hayır yanıtını vermiştir. Son iki önermede, öğrencilerin çoğunluğunun temel tasarım dersinin gelecek senelerde yapacakları atölye çalışmalarına faydalı olacağını düşündükleri sonucu çıkmaktadır.

‘Temel tasarım dersi kapsamında yaptığımız ‘hareket’ konulu çalışma ve sergi bizim için iyi bir örnek oldu’ önermesini birinci sınıfta 72 öğrenci yanıtlamış, %64’ü evet, %12’si fikrim yok, %24’ü hayır cevabını vermiştir. Son sınıfta öğrencilerin tamamı bu önermeyi yanıtlamış, %60 evet, %22 fikrim yok, %18 hayır seçeneklerini işaretlemiştir. Son sınıfta ‘fikrim yok’ seçeneğindeki artış öğrencilerin bir kısmının konuyu ve yaptıklarını hatırlayamadıklarının göstergesidir. Bu önermeden elde edilen sonuç ‘hareket’ konulu çalışma ve serginin öğrencilere örnek olduğudur.

'Temel Tasarım dersinin en zevkli kısmı siyah-beyaz tasarımlardır' önermesini birinci sınıfta 73 öğrenci cevaplamış, 37'si evet, %34'ü fikrim yok, %29'u hayır seçeneklerini işaretlemiştir. Son sınıfta öğrencilerin tamamı önermeye cevap vermiş, %41 evet, %15 fikrim yok, %44 hayır yanıtını vermiştir. Ders içeriğinde yer alan siyah-beyaz çalışmalar ilk yarıyılın konuları içinde yer almakta 'evet' cevapları birbirine yakındır. Son sınıfta öğrenci görüşlerine bakıldığında 'evet' cevabını işaretleyenlerin oranı 'hayır' cevabına göre azalmıştır. Diğer seçeneklerle kıyaslandığında öğrencilerin daha az bir kısmı bu çalışmalardan zevk almıştır.

'Temel Tasarım dersinin en zevkli kısmı renkli tasarımlardır' önermesine birinci sınıfta ve son sınıfta öğrencilerin tamamı yanıtlanmış, birinci sınıfta %62'si evet, %23'ü fikrim yok, %15'i hayır cevabını vermiştir. Son sınıfta %65 evet, %4 fikrim yok, %31 hayır seçenekleri işaretlenmiştir. Bu önermede öğrencilerin çoğunun 'evet' işaretlemesi ve bir üst önerme ile farklılık göstermesi anlamlı olup, öğrencilerin renkli çalışmalardan daha çok zevk aldığını kanıtlamaktadır.

'Temel Tasarım dersinin en zevkli kısmı sergi çalışmalarıydı' önermesini birinci sınıfta 73 öğrenci cevaplamış, %48 evet, %26 fikrim yok, %26 hayır seçeneklerini işaretlemiştir. Öğrenciler son sınıfa geldiklerinde bu önermeye %41 evet, %10 fikrim yok, %49 hayır cevabını vermiştir. Birinci sınıfta 'evet' yanıtlarının çokluğu, öğrencilerin daha çok çalışmış ve yorulmuş olmasına rağmen sergi çalışmalarından büyük keyif aldıklarını göstermektedir. Buna karşılık son sınıfa geldiklerinde 'hayır' yanıtını vermeleri düşündürücü olup, bir öğrenci önerme cevabının yanına açıklama olarak 'sergi mekanının bahçede olmaması ve içeride çalışmaların sıkışık sergilenmesi' nedeniyle bu cevabı verdiğini belirtmiştir.

'Yaptığımız çalışmaların sergilenmesi fikri ürktüycüydü' önermesini birinci sınıfta 73 öğrenci cevaplamış, %52'si evet, %15'i fikrim yok, %33'ü hayır seçeneklerini işaretlemiştir. Son sınıfta öğrencilerin tamamı önermeyi yanıtlanmış, %47 evet, %9 fikrim yok, %44 hayır seçenekleri işaretlenmiştir. Bu önermede, öğrenciler birinci sınıftayken 'evet' cevabının fazla olması özgüven eksikliğini, son sınıfa geldiklerinde 'evet' ve 'hayır' cevaplarının neredeyse aynı oranda olması, öğrencilerin yarısı sergi açmak fikrinden ürkmüş diğer yarısı ise bu fikri sevindirici bulduğunu göstermektedir.

'Çalışmaların sergilenecek olması beni motive etti' önermesini birinci sınıfta 73 öğrenci yanıtlanmış, %45'i evet, %30'u fikrim yok, %25'i hayır cevabını vermiştir. Son sınıfta öğrencilerin tamamı önermeyi yanıtlanmış, %57 evet, %12 fikrim yok, %31 hayır seçeneklerini işaretlemiştir. Bir üst önerme ile birlikte değerlendirecek olursak sergi fikrinden ürkmüş olan öğrencilerin bir kısmı bu korkularına rağmen böyle bir çalışmayı motive edici bulmuştur. Motivasyon bireyde özgüveni sağlayabilme yolunda önemli bir adımdır.

'Sergiye yeterince hazırlandığımı düşünüyorum' önermesini birinci sınıfta 73 öğrenci cevap vermiş, %27 evet, %30 fikrim yok, %43 hayır demiştir. Son sınıfta öğrencilerin tamamı önermeyi yanıtlanmış, %32 evet, %15 fikrim yok, %53 hayır cevabı verilmiştir. Sergiyi motive edici bulmalarına rağmen bu önermede çoğu öğrenci sergiye yeterince hazırlanmadığını düşünmüştür. Daha iyisini yapabilecekleri düşüncesi gelişmeye açık olduklarını göstermektedir.

‘Temel Tasarım sergisi benim katıldığım ilk sergiydi’ önermesini birinci sınıfta 73 öğrenci cevaplamış, %33’ü evet, %15’i fikrim yok, %52’si hayır seçeneklerini işaretlemiştir. Son sınıfta 68 öğrencinin tamamı önermeyi yanıtlamış, %43 evet ve %57 hayır seçenekleri işaretlenmiştir. Birinci sınıfta öğrencilerin bu önermeye ‘fikrim yok’ seçeneğini işaretlemeleri önermeyi okumadıkları ya da anlamadıkları anlamına gelebilir. Son sınıfa gelindiğinde ‘fikrim yok’ seçeneğinin hiç işaretlenmemiş olduğu ve birinci sınıftayken bu seçeneği işaretleyen öğrencilerin çoğunlukla ‘evet’, azınlıkla ‘hayır’ seçeneklerine yöneldikleri görülmektedir. Son sınıftaki cevaplarını dikkate alacak olursak ‘evet’ ve ‘hayır’ seçeneklerinin işaretlenmesi arasında %6’lık bir fark vardır. Bu fark dikkate alınarak temel tasarım sergisinin öğrencilerin bir kısmının katıldığı ilk sergi olduğu, yarından fazla oranda öğrencinin daha önce başka sergilere de katıldıkları sonucuna varılmaktadır.

‘Sergi sırasında çok heyecanlandım’ önermesine birinci sınıfta ve son sınıfta öğrencilerin tamamı cevaplamış, birinci sınıfta %22 evet, %23 fikrim yok, %55 hayır, son sınıfa geldiklerinde %22 evet, %1 fikrim yok, %77 hayır yanıtı verilmiştir. Bir üst önerme ile birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin çoğunun katıldığı ilk sergisi olmaması nedeniyle bu önerme sonucunda sergi sırasında pek de heyecanlanmadıkları anlaşılmaktadır.

‘Çalışmalarımı yaparken zamanı iyi değerlendirdiğimi düşünüyorum’ önermesini birinci sınıfta 74 öğrenci de cevaplamış, %34’ü evet, %32’si fikrim yok, %34’ü hayır seçeneklerini işaretlemiştir. Son sınıfta aynı öğrencilerin 67’si önermeyi cevaplamış, %31 evet, %14 fikrim yok, %55 hayır yanıtı verilmiştir. Bu önermede birinci sınıfta öğrencilerin yarısı çalışmalarını yaparken zamanı iyi değerlendirdiğini diğer yarısı ise çalışmalarını zamanında yapmadığını düşünmektedir. Son sınıfa geldiklerinde çalışmalarını zamanında yapmadıkları ‘hayır’ seçeneğinin daha çok işaretlenmesinden anlaşılmaktadır. Daha önceki önermelerden ‘sergiye yeterince hazırlandığımı düşünüyorum’ önermesinde benzer sonuç elde edilmiş olmasının nedeni zamanı iyi kullanamamalarından dolayı olduğu kanısına varılabilir.

‘Üst sınıflara geçtiğimde birçok sergiye gönüllü katılmak için çalışırım’ önermesine birinci sınıfta 73 öğrenci öğrencilerin cevap vermiş, %50’si evet, %25’i fikrim yok, %25 hayır olarak işaretlemiştir. Son sınıfta öğrencilerin tamamı önermeyi cevaplamış, %54 evet, %12 fikrim yok, %34 hayır yanıtı verilmiştir. Bu önermeyi son sınıf öğrencileri geleceğe yönelik cevaplamışlar, yüzdelere bakıldığında öğrencilerin yarısı daha sonraki birçok sergiye gönüllü olarak katılacaklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuç, özgüvenlerini oluşturmada bu serginin etkisi olduğunu göstermektedir.

‘Çalışmalarım sonucunda ‘hareket’, ‘yön’, ‘form’, ‘biçim’ kavramlarını rahatlıkla tanımlayabiliyorum’ önermesine birinci sınıfta öğrencilerin tamamı cevap vermiş, %58’i evet, %30’u fikrim yok, %12’si hayır yanıtını vermiştir. Son sınıfta bu önermeyi 67 öğrenci yanıtlamış, %63 evet, %21 fikrim yok, %16 hayır seçenekleri işaretlenmiştir. Bu önermede ‘evet’ cevabının çokluğu öğretim yönteminin doğruluğu açısından anlamlı bir sonuç oluşturmaktadır.

‘Üst sınıflara geçince yapmış olduğum çalışmalarını beğenmeyeceğimi düşünüyorum’ önermesine birinci sınıfta 73 öğrenci yanıtlamış, %66’sı evet, %19’u fikrim yok, %15’i hayır seçeneklerini

işaretlemiştir. Son sınıfta bu öğrencilerin tamamı önermeyi yanıtlamış, %90'ı evet, %6'sı fikrim yok, %4'ü hayır cevabını vermiştir. Bu önermede birinci sınıfta öğrencilerin gelecek senelerde bu çalışmalarını beğenmeyecekleri fikrine kapılmaları, son sınıfta ise gerçekten yapmış oldukları çalışmayı yetersiz buldukları sonucuna varılmıştır. Bu sonuç düşündürücü olup, gelişime açık olduklarının ve daha iyi çalışmalar yapabileceklerini bildiklerinin bir kanıtıdır.

'Temel Tasarım dersinin yararlı olduğuna inanıyorum' önermesini birinci sınıfta öğrencilerin 73'ü seçenekleri işaretlemiş, %77'si evet, %12'si fikrim yok, %11'i hayır cevabını vermiştir. Son sınıfta geldiklerinde öğrencilerin tamamı önermeyi yanıtlamış, %96'sı evet, %4'ü fikrim yok seçeneğini işaretlemiştir. Bu grupta 'hayır' seçeneğini işaretleyen yoktur. Bu önerme sonucu ile birinci sınıfta öğrencilerin dersteki kazanımları yararlı bulduklarını, son sınıfta verdikleri cevaba göre de öğrencilere temel tasarım dersi içerisinde kazandırılması hedeflenen bilgilerin yerinde ve başarılı olduğu anlaşılmaktadır.

'Ders içerisinde yaptığımız bu çalışmanın ve serginin yararlı olduğuna inanıyorum' önermesini birinci sınıfta 72 öğrenci görüş bildirmiş, %58'i evet, %25'i fikrim yok, %17'si hayır seçeneklerini işaretlemiştir. Son sınıfta öğrencilerin tamamı bu önermeye cevap vermiş, %65'i evet, %16'sı fikrim yok, %19'u hayır olarak yanıtlamıştır.

'Buna benzer etkinliklerin ve serginin her yıl yapılması gerektiğine inanıyorum' önermesine birinci sınıfta öğrencilerin tamamı cevap vermiş, %61'i evet, %17'si fikrim yok, %22'si hayır yanıtını vermiştir. Son sınıfta bu önermeye 66 öğrenci cevap vermiş, %71 evet, %18 fikrim yok, %11 hayır seçenekleri işaretlenmiştir.

Son iki önermedeki cevaplar öğrencilerin çoğunun çalışmalardan memnun, serginin yararlı olduğunu ve bu gibi çalışmalardan kendileri ile birlikte diğer öğrencilerinde yaralanması gerektiği sonucu çıkmakta, son sınıfta geldiklerinde bu görüşe katılanların sayısının arttığı görülmektedir.

SONUÇ

Bu araştırmada temel amaç sanatsal çalışmalarda 'hareket' kavramının öğretilmesini oluşturmak. Araştırma öğrencilerde motivasyonu arttırmak düşüncesiyle başlamış olup 'hareket' kavramının öğretilmesi ile algı, estetik ve yaratıcılıklarının geliştirmesi sağlanmıştır. 'Hareket' ile birlikte yok sayamayacağımız 'yön' kavramı ve sanatsal ifade için 'form' ve 'biçim' kavramları ele alınmıştır.

Uygulama sırasında öğrenciler çok çeşitli iki ve üç boyutlu çalışmalar yapmış, malzeme temini güçlüğü çekmiş ve büyük alanlar için çalışmışlardır. Tüm zorluklara karşı öğretim elemanları tarafından desteklenmiş, yüreklendirilmişlerdir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, öğrencilerin çalışmaya başlamadan önce tedirgin oldukları fakat, çalışma süresince, sonuçlar alındıkça tedirginliklerinin ortadan kalktığı ve onlarda özgüven eksikliğinin giderildiği sonucuna varılmıştır.

Anket önermelerindeki cevapların tümü incelendiğinde öncelikle üniversite birinci sınıf öğren-

cilerinin bazı sorularda anlamsızca fikrim yok seçeneğini işaretlemiş olması ve daha az oranda bazı soruların boş bırakılmış olması bu gibi çalışmalara hazır olmadıkları anlamına gelir. Son sınıfa geldiklerinde 'fikrim yok' seçeneğini işaretleyen öğrencilerin yüzdeler oranlarındaki azalma bu düşünceyi desteklemektedir. 18 yaş üstü gençlerin akademik dili anlamaları için bu çalışmaların daha sık tekrar edilmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra öğrencilerin büyük bir kısmı öğretiyi, uygulamayı ve anketi ciddiye almış ve dürüstçe cevaplamıştır. Örneğin sergiye yeterince hazırlanmadıkları, sergi sırasında heyecanlanmadıkları sonucu dürüstlüklerinin göstergesidir.

Öğrencilerle yapılan anketlerin sonuçlarından bu çalışmanın öğrencilerin bir sene boyunca en çok zevk aldıkları çalışma olduğu sonucuna varılabilir. Sorgulama, araştırma öğrencilerin bilgi düzeylerini, algılarını, estetik ve eleştirel bakış açılarını, uygulama ile sergileme ise yaratıcılıklarını ve özgüvenlerini geliştirmiştir. Geleceğin öğretmenleri olacak gençlere sunulan bu çalışma, onlarla gelecek nesillere aktarılacaktır. Görsel ve duygusal farkındalıkları artmış, yaratıcı, estetik duyarlılığa ve eleştirel bakış açısına sahip sanatsever bireyler toplumların gelişimine katkıda bulunacaktır.

KAYNAKÇA

ATALAYER Faruk (1994). **Temel Tasarım Öğeleri**, Anadolu Üniversitesi YAYINLARI No:769, G.S.F. Yay. No: 5, Eskişehir.

ETİ Erol., ASLIER Mustafa İŞİNGÖR Mümtaz (1986). **Resim I. Temel Sanat Eğitimi Resim Teknikleri Grafik Resim..** M.E.B.Yay, Ankara.

ERİM Gonca (1999). **Temel Sanat Eğitiminde Renk Algılamaları**, Sanatta Yeterlik Tezi, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

GÜNGÖR İ.Hulusi (1972). **Temel Tasar**, Afa Mabaacılık, İstanbul.

LAUER David A. (1990). **Design Basics**, Harcourt Brace Jovanovich, Inc., The Dryen Pres, Saunders College Publishing, U.S.A.

SEYLAN Ali (2005). **Temel Tasarım**, M-Kitap, Dağdelen Basın Yay.Ltd.Şti., Samsun.

Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe sözlük, <http://tdkterim.gov.tr/bts/>, (23 Nisan 2010)

